

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟΥ Ε. ΛΕΠΕΛΛΕΤΙΕ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΒΕΡΛΑΙΝ

(Συνέχεια εις το προηγούμενο)

ΜΑΧΤΙΚΑ, σχεδόν κάθε βράδυ, ο Βερλαίν, αφού προηγουμένως βούρτσισε τα ρούχα του κι έβγαζε την γραβάτα του, πήγαινε στο σπίτι της μητέρας του, στην οδό Νουβέ, για να της κάνει την καθημερινή του επίσκεψη. Μόλις την έβλεπε, της έβαζε στο χέρι της ένα τραγουδάκι γι' αυτήν, που είχε γράψει το απόγευμα στο γραφείο.

Η συνάντησή τους αυτές γινότανε σαν στο σαλόνι - μπουκντάιρ του ισουγιου του πατιού, κι α' διό μνηστήρες καθόντουσαν ο' έναν καναπέ, με τα δάχτυλά του ενωμένα. Κι' όμως, πού αντίθετο στην εμφάνιση ζευγαριού δεν θα μπορούσε να γίνει: Ένας κείνος, ένας άνδρας με μάσκα σατιρίου, κι' εκείνη, με άψογη παιδικιά.

Η κομψότητα της Ματθίλδης, αφέλις και πρωταίστη, περιστερόφανα σε σχέση με την φωνή της, στην οποία θα κατοικούσαν μάλιστα θα παντρεύονταν, ενώ ο Βερλαίν την άκουσε χαμογελώντας...

Την έπαιξε εκείνη ένωσε τον έαυτο του τόσο μεταμορφωμένο, ώστε έγραφε στο φίλο του Λεόν Βαλλάντ: «Έγινε ένας Πάπ. Βερλαίν καινούργιος, ειδικά, άγαλμας. Έγχαλτικα πια όλα μου τα μεθόδια. Θέλω να γίνω άγιος της Της».

Πραγματικά, ο έρωτας του Βερλαίν προς την Ματθίλδη ήταν συνδυασμένος με την έπιθυμία του ποιητού να διορθωθεί από τα ελαττώματά του. Και πράγματι, ο Βερλαίν προσπάθησε με όλη του την ψυχή για να το πετύχει αυτό. Είπε η αλήθεια βέβαια πως αυτό δεν ήταν και ποτέ δύσκολο τώρα, γιατί η περίοδος αυτή — αν εξαιρέσουμε την παιδικία του ήλκας — ήταν η πιο εύνησιμη της ζωής του. Ο αισθηματικός ερθεσμός, μέσα στον άπλο ο ποιητής έβρισε κατά τους μακρούς αυτούς μήνες της ανωνυμίας, ήταν πολύ φρούτο, άν όχι να το έμπευσε μεγάλος και γενναίος άποφάσεις, αλλά τουλάχιστον να τον αντισταθεί και να του έπαρθε να παίξει θεατρικά ενάντιον των άξιοσημίων του ενστίκτου. Την έπιπλη φλόγα του άφηνε τον είχε άντικαταστήσει η ζωογόνος φλόγα του έρωτος. Το τραγικό όμως, το θλ.δερό, ήταν πως αυτή η μεταβολή δεν μπορούσε να είναι παρά προσωρινή και έπαιρνε, σαν ένα ξεγέλασμα της τύχης, σαν ένας περίπατος καταδίκων μ' ένα μέρα με ήλιο...

Η άπονοια του Βερλαίν από τα κέντρα, στα όποια σήναζε — το «Γκάς», το «Δέλτα», το «Μπαττού», έγινε πολύ γρήγορα άντιληπτή από τους φίλους του. Έπίσης ο ποιητής, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, έκανε πολύ σπάνια εμφανίσεις στο σπίτι του ποιητού Μπαυθίλ και της Νίνας, στα όποια σήναζε έλλιτο. Μονάχα κάθε Τρίτη δεχόταν στο σπίτι του μερικούς στενούς φίλους του, όπως τον Κοπέ, τον Ρικάρ, τον Σάρλ Κρό, τον Βαλλάντ, τον Μερά. Να τι γράφει σχετικάς η ίδια η Ματθίλδη:

«Στις συγκεντρώσεις αυτές ο μνηστήρ μου έλαμπε με το πνεύμα του. Απ'ήγγελλε στίχους κι έκανε περήφανη γι' αυτόν. Ο Έμμαουήλ Σαμπριέ κι ο άδελφός μου Έπαίζαν πάνω ά κάτω - μαιν. Κάθε τόσο ένας φίλος του Βερλαίν διάβαζε έργα του. Έτσι άκουσα τον Βιλλίε ντε λ' Άν - Άν να διαβάσει μερικά από τα ύπεροχα διηγήματά του».

Τις άλλες μέρες της εβδομάδας, το βράδυ, μετά το φαγητό, όταν δεν πήγαινε στο σπίτι της μητέρας του, ο Βερλαίν συνάνθιζε τη μητέρα του, σαν ένας καλός νέος, σε βεγγέρες φίλων αυτών, όπου έπαιζαν, κάτω από την κρεμαστή λάμπα της τραπέζιας, μετζάκι, και όπου σερβίριζαν κατά τις δέκα ή ώρα, διάφορα σιρόπια.

Στάς Άπομνημονεύματάς της, τα όποια έξεδόθησαν το 1907, η Ματθίλδη, η όποια ήταν τότε σε ήλικία σαράντα τριών χρόνων, γράφει:

«Ο γάμος μου με τον Βερλαίν ήταν ένας γάμος έξ έρωτος, όπως όλος ο κόσμος ξερωί. Μά η αλήθεια είναι ότι για μένα ο έρωτας αυτός δεν ήταν κεραυνοβόλος, όπως έσχυρίζονται μερικοί φίλοι του Βερλαίν. Ένοιωσα στην αρχή γι' αυτό το φτωχό πλάσμα, που το είχε άδικήσει τόσο η φύσις στην εμφάνισι και που φαινόταν δυστυχισμένο, μιά συμπάθεια. Αυτό το αίσθημα μ' έκανε πιο καλόβολο και πιο άγαθή απέναντί του, άπ' ό,τι ήμουν για τους άλλους φίλους του άδελφού μου. Έπειτα κολλάκευόμουν και συγκινιόμουν συγχρόνως, με την

ιδέα ότι είχα προκαλέσει ένα τόσο γρήγορο και σοβαρό αίσθημα. Μεταξύ της στιγμής που με ζήτησε σε γάμο, τον Ιούνιο του 1869, και του γάμου μας, που έγινε στις 11 Αυγούστου 1870, κύλισαν δεκατέσσερες μήνες, κατά τους όποιους τον άγαπούσα διαρκώς και πιο πολύ. Και μπορώ να πω με κάθε ελικρινεία, ότι την ημέρα που τον παντρεύτηκα τον άγαπούσα όσο μ' άγαπούσε κι' αυτός. Έγώ μονάχα γνώρισα τον Βερλαίν διαφορετικό άπ' ό,τι τον γνώρισα όλοι οι άλλοι. : τον Βερλαίν έρωτευμένο, δηλαδή μεταμορφωμένο στην ψυχή και στο σώμα. Όταν με κύτταζε, η φυσιογνωμία του γινόταν διαφορετική κι' έπαυε να είναι άσχημος. Ψυχικός, η μεταβολή ήταν επίσης πλήρης. Κατά τους δεκατέσσερες μήνες των άρραβώνων μας και κατά τον πρώτο μήνα του γάμου μας, ο Βερλαίν ήταν γλυκός, τρυφερός, στοργικός, εύθυμος, και, εύθυμος, μα με άγαθή εύθυμία, γεμάτη όγεία και μεταδοτική. Είχε πάψει τόσο πολύ να πίνει, ώστε όλοι όσοι τον γνώριζαν πριν από το γάμο του, νόμιζαν πως είχε διορθωθεί για πάντα, κι' οι γονείς μου κι' έγω ούτε ποτέ ύποψιαστήκαμε πως ήταν ένας μέθυσο. Αυτό το μάθαμε, άλλοιμονο! πολύ άργα...».

Σηγά οι δύο μνηστήρες, συγκινούμενοι από τη μητέρα της Ματθίλδης, έβγαζαν μαζί περίπατο στο Παρίσι. Σταματούσαν μερυστά στις βιτρίνες των κομμωτοπωλείων και των άλλων καταστημάτων, συζητώντας για την έκλογη των όφρων που θα φηγογράφαν κοντά στην τσιναλέττα της Ματθίλδης, κατά την ήμερα των γάμων. Τις Κυριακές πήγαιναν σε κανένα κονέτο.

Ο γάμος, όπως είχε άποφασισθεί, θα γινόταν στις αρχές Ιουνίου. Ένώ η εύλογη μέρα πλησίαζε, ένα βράδυ, που ο Πάπ, γεμάτος χαρά, γράφει από το Δημαρχείο και την έκκλησία, όπου είχε πάει για να κανονισθεί μερικάς άναγκαίως διατυπώσεις, φτάνοντας στο σπίτι της μητέρας του, έβλεπε ότι η Ματθίλδη ήταν άρρωστη. Έυδομία εύλογίας φέρει τότε το Παρίσι. Και πράγματι, την έκοιμήσε η άπαισία αυτή νόσος εύληπτοής και στη Ματθίλδη.

Η εύτυχία του Βερλαίν δαλίθηκε με μιά και πέρασε τότε μέρες πρηνωτικής άγονίας.

«Όστόσο — γράφει η Ματθίλδη στα «Άπομνημονεύματάς της — φοβόταν τόσο μήπως κολλήσει κι' αυτός την άρρώστια μου, ώστε μάλιστα τολμούσε κι' έρχόταν να μάθει για την κατάστασή μου στην πόρτα του κήπου».

Όστόσο, η νέα κόρη άνέρωσε γρήγορα. Έπειδή μάλιστα είχε πη από μνηστήρα της: «Δεν θα έυστο καθόλου, κι' επειδή είχε κρατήσει το λόγο της, η άρρώστια δεν της άφανε σημάδια κι' έτσι δεν άσχημυε. Έννοείται πως η άρρώστια αυτή έγινε άφορμή γι' άναβηθι ή γάμος της με τον Βερλαίν. Μά δεν ήταν αυτό μόνο. Όταν η Ματθίλδη άνέρωσε, προσεβλήθη η μητέρα της από εύλογία κι' έτσι ο γάμος ανώβηθη για δεύτερη φορά.

Ένωματεσθ έμως, η πολιτική κατάσταση της χώρας σκοτεινίωσε ξαφνικά. Η πληροφορία ενός πρίγκιπος του όικου των Χοεντσόλλερν αντανάσσει την άντίδραση της Γαλλίας και τα πράγματα πολύ γρήγορα υπερδέτηκαν έτσι, ώστε, έπειτα' άπό λίγες μέρες, ο πόλεμος μεταξύ Γερμανίας και Γαλλίας έξεράσθη.

Ο Πάπ, ο όποιος είχε άπαιλαγή έλλιτο από τη στρατιωτική θητεία, γιατί είχε βρή άνωμασάσθη, άντρες σε μιά κλάση έφεδρείας, η όποια δεν είχε κληθι ή από τα όπλα. Αυτές τις ήμέρες άφωδός, μιά φίλη των μελλοντικών πεθερών του, η μαρκησία ντε Μονορύ, θέλοντας να διασκεδάση τον έρωτευμένο για τη στήση της μνηστής του, τον πήρε κοντά της για μία βδομάδα στη Νορμανδία, μαζί με τον άδελφό της μνηστής του Σιβρί και την άδελφή της Μαργαρίτα.

Οι τρεις άφες ξαναγύρισαν στο Παρίσι τις πρώτες ήμέρες του Αυγούστου. Στις 6 Αυγούστου το βράδυ έφτανε στο Παρίσι η είδησι της καταστροφής των Γάλλων στο Φρανσβίλε.

Ο γάμος, όπως είπαμε, είχε διορθι για τις 11 Αυγούστου. Στις 8 του μηνός, κατά το τέλος του άπογεύματος, ενώ ο Πάπ στο Δημαρχείο μνητεύονταν τα χαρτιά και κάρτες, μπήκε δημητιά στο γραφείο του ένας από τους φίλους του, ο Λαμπέρ ντε Ρουασσώ, κρατώντας ένα ρεβάβιλο στο χέρι, και έββαλος του άνήγγειλε ότι η έρωμένη του είχε πέθανε στον τοκετό κι' ότι θ' άποκοινούσε κι' ο έβας. Κι' άφου έβτε τα λόγια αυτά, ο άπελπισμένος έραστής έφρεξε έβω. Ο Πάπ έφρεξε έσπίσω του, μα δέχ μπόρεσε να τον φράσει... (Άπομνημ.)

Ο Βερλαίν
(Προτομή του Γερμανού γλύπτου Νιντερ-χάουζερ — Ρόνο)